

In memoriam Jan Roegiers (1944-2013)

Op 12 juli 2013 overleed de Leuvense hoogleraar emeritus Jan Roegiers in zijn woning in Leuven. Hij was geboren op 19 oktober 1944 in Sleidinge. Vrienden en kennissen wisten al geruime tijd dat hij kankerpatiënt was, maar toch veroorzaakte zijn overlijdensbericht een schok bij de meesten die hem hebben gekend.

Jan Roegiers heeft een zeer belangrijke rol gespeeld in de academische wereld, hij was een uitstekende docent, een gedreven wetenschapper, een vooruitziende archivaris, een dynamische bibliothecaris, maar ook een zorgzame bibliofiel, en een intellectueel pur sang. Hij was kritisch gelovig en bleef steeds kerkbetrokken. Maar bovenal was hij een trouwe vriend, voor zijn huisgenoten en voor vele anderen die hij ooit ontmoette. Hij was ook een levensgenieter, maakte graag tijd voor een gesprek, hield van een goed glas, en hij heeft in de jaren zeventig van de vorige eeuw een hele generatie studenten leren koken op kot. Al heel vroeg, begin jaren zeventig ook, heeft hij zijn nek uitgestoken voor de emancipatie van homoseksuele studenten aan de Leuvense universiteit. Al wie zich de toenmalige mentaliteit herinnert, weet dat dit zeker geen risicodeloze onderneming was.

Jan Roegiers groeide op in het landelijke en traditioneel-katholieke Meetjesland. Zijn kinderjaren bracht hij door in Lembeke. Zijn Latijns-Griekse humaniora voltooide hij in het Sint-Vincentiuscollege van Eeklo, dat ook o.m. gewezen eerste minister Wilfried Martens en de huidige Brugse bisschop mgr. Jozef De Kesel onder zijn oud-leerlingen telt.

Zoals veel begaafde scholieren werd hij op het einde van zijn humaniora naar het Gentse bisschoppelijk seminarie georiënteerd. Vanuit het seminarie trok hij in de jaren zestig naar de Leuvense universiteit, waar hij met groot succes diploma's behaalde in de geschiedenis, de filosofie en de theologie. Het was al na enkele jaren duidelijk: de Oost-Vlaamse priesterstudent gaf zijn loopbaan een nieuwe wending als Leuvense wetenschapper, meer bepaald als historicus van het intellectuele en religieuze leven. Tekenend voor zijn positionering was dat hij zijn hele leven onderzoek zou verrichten op het gebied van de relaties en de spanningen tussen kerk en katholicisme enerzijds, en Verlichting, humanisme en moderniteit anderzijds.

Maar via het historisch onderzoek kreeg Jan Roegiers ook de smaak te pakken voor archief- en bibliotheekwerk. Als student maakte hij al een archiefinventaris volgens alle regels van de kunst, daartoe aangezet door zijn leermeester archiefwezen Jan Buntinx: de door het Algemeen Rijksarchief in 1970 gepubliceerde Inventaris van het archief van het Bisschoppelijk Seminarie te Gent. Fondsen Hiëronymieten, Seminarie, Fundatie Lemmens-Broeckx en Fundatie Goethals. Tegelijkertijd slaagde hij erin om de seminarie-overheid het zeer belangrijke cartularium van de Gentse Broeders van het Gemene Leven (de 'Hiëronymieten', de rechtsvoorgangers van het Gentse seminarie), te laten restaureren, een uitzonderlijke prestatie, in een tijd dat van restauratie van archiefstukken in de meeste instellingen nog helemaal geen sprake was. Zijn uitgesproken belangstelling voor de materiële zorg voor boeken en documenten, bleek toen al duidelijk. In dezelfde periode

ging hij ook actief op zoek naar oude drukken, opmerkelijke boekbanden, kostbare exemplaren die heel dikwijls gewoon in een openreksteeem voor iedereen beschikbaar waren.

Aan de Leuvense universiteit werd hij dan ook niet alleen docent, maar achtereenvolgens archivaris, hoofdbibliothecaris en verantwoordelijke voor het 'kunstpatrimonium'. Hij moest in al deze functies de academische overheid bewust maken van het belang van archief, bibliotheek en documentatie voor de eigen instelling, het wetenschappelijk onderzoek en het onderwijs. Tegelijkertijd was hij ook actief betrokken bij allerlei initiatieven die voor het vakgebied van archivariissen en bibliothecarissen van belang zijn: ik vernoem de uitbouw van de universiteitsbibliotheek na de splitsing van de oude Leuvense Alma Mater, de automatiseringsprojecten in de universiteitsbibliotheek, de oprichting van een vriendenvereniging voor de universiteitsbibliotheek, de oprichting en de uitbouw van het KADOC, de uitbouw van de cursus 'Archiefwezen' tot een volwaardige opleiding tot archivaris. Al sinds 1969 was hij de trekker van een groot aantal tentoonstellingen, publicaties, tijdschriften, congressen en studiedagen. Hij bouwde een uitgebreid netwerk uit ten bate van de Leuvense universiteitsbibliotheek, de studie van het oude boek, het archief van de universiteit, de opleiding van historici en archivariissen.

Op 19 februari 2010 werd hem in de Universiteitshal door vrienden en collega's een mooi Liber Amicorum aangeboden: The Quintessence of Lives. Intellectual Biographies in the Low Countries, presented to Jan Roegiers. Bij die gelegenheid hield hij zelf een

indrukwekkend afscheidscollege 'Universitaire heemkunde? Over universiteitsgeschiedenis en academisch erfgoed'. Niemand was er zich toen van bewust dat hiermee het echte afscheid werd ingezet. De niets ontziende ziekte liet hem nog maar weinig respijt. Iets meer dan drie jaar later, op 19 juli 2013 kreeg hij in de Universitaire parochiekerk van Sint-Jan de Doper, die hem na aan het hart lag, een plechtige en ontroerende uitvaartdienst, geleid door de Brugse deken kanunnik Stany van Outryve d' Ydewalle, voormalig pastoor van de Universitaire Parochie, goeie vriend en voormalig huisgenoot van Jan Roegiers. Hij is begraven op het kerkhof van de Parkabdij, de traditionele begraafplaats voor de Leuvense professoren.

Noël Geirnaert